

GASETA DE LES ARTS

15 JUNY 1927

DIRECTOR: JOAQUIM FOLCH I TORRES

Any IV.—Núm. 75

Dues taules de la Col·lecció Kuno Kocherthaler

La col·lecció particular del senyor Kuno Kocherthaler, de Madrid, posseeix dues magnífiques taules que sens dubte formarien part d'un gran retaule, i en les quals hi ha representats Sant Miquel i Santa Caterina.

Aquestes taules foren adquirides en el comerç d'antiguitats, on s'indica ven com procedents de Navarra, i, per tal, suposades obres d'art navarrès. No hi ha, però, cap mena de dubte que pertanyen a l'escola aragonesa de la fi del segle xv. En l'estil i el dibuix, s'hi revela aquesta forta semblança amb l'art català que en aquella època caracteritza tot l'art aragonès i no hi manquen els relleus estofats d'or en les orles dels vestits, en els nimbes dels sants i en altres detalls tant estimats i típics de l'art català en aquests decennis.

Són taules molt notables, de composició admirable, de dibuix molt fi, de coloració variada, amb aquesta expressió tan tímida i delicada, plena de gràcia melancòlica, característica de l'art gòtic.

No se sap res de l'autor d'aquestes taules. El crític alemany, Valerià von Loga, volgué atribuir-les a Miquel Jiménez, pintor aragonès de la fi del segle xv, del qual la col·lecció Kocherthaler, posseeix una pradella signada, composta de cinc taules que representen escenes de la vida de Sant Miquel i Santa Caterina, però una comparació superficial revela altre estil, altre temperament artístic, deixant l'absoluta superioritat de banda de les grans taules de Sant Miquel i Santa Caterina que aquí ens ocupen. El conegut crític d'art August L. Mayer, va atribuir-les, potser amb més encert, a Martí Bernat, el famós pintor aragonès amic del gran Bermejo, i creia també obra d'aquest pintor l'admirable Verge de la Llet, en una col·lecció particular de Saragossa, però sense poder provar per documents l'atribució d'aquestes obres.

Tres taules del Museu de la Ciutadella de Barcelona, de les quals no es coneix l'autor i que procedeixen del monestir de Sixena a l'Aragó, mostren una molt gran semblança amb les taules de la Col·lecció Kocherthaler. Representen aquestes taules les imatges de Sant Joan Baptista, Sant Fabià i Sant Sebastià. Són les mateixes figures esbeltes (de les quals reproduïm adjunta la de Sant Sebastià) amb el mateix oval del rostre, el dibuix de les celles elegants, els llavis molt fins que semblen idèntics en unes i altres, com és idèntica la delicada expressió de les imatges. En alguns detalls, tals com la decoració dels fons, en el colorit, en els ornaments, etc., hi ha completa analogia. De tota manera, les obres de la Col·lecció Kocherthaler semblen millors, i per això el Dr. Mayer atribuí a l'escola de Martí Bernat, i no al mestre, aquestes taules que hi ha al Museu procedents de Sixena. Cal tenir present, però, que les taules de Sixena han sofert una restauració poc afortunada i que, tenint en compte això i les grans semblances d'estil més amunt indicades, es podrien atribuir, si no a Martí Bernat,

Taula de Sant Miquel de la Col·lecció Kuno Kocherthaler a Madrid.

al mateix mestre autor de les admirables taules de la Col·lecció Kocherthaler.

DRA. GERTRUDIS RICHERT.

La Col·lecció Sabater

Ha sigut exhibida darrerament a les Galeries Damians la Col·lecció del nostre distingit amic l'advocat En Josep Sabater. Consta la col·lecció formada per aquest *amateur*,

resident a la veïna ciutat de Badalona, de pintura antiga i moderna. Entre les obres que hostatja són notables una taula de la Verge de la primera meitat del segle xvi, obra espanyola, al nostre modest judici. Alguns altres exemplars són dignes de la major atenció. La peça cabdal de l'arreglada formada pel distingit col·leccionista és el tríptic que reproduïm. Obra espanyola de la fi del segle xv o principis del xvi, és un tipus revelador de les influen-

cies flamenques en l'art peninsular. Porta en els costats els escuts d'un cardenal que no s'ha identificat. Aquesta obra va figurar en l'Exposició d'Heràldica celebrada darrerament pel Foment de les Arts Decoratives. En el seu centre representa la Ressurrecció del Senyor, i en els costats el Davallament als Inferns, i Adam i Eva trets del Paradís.

Magníficament conservada, el seu estudi pot fer-se sobre una base d'autenticitat, i si haguéssim de fixar-li una regió d'origen, assenyalaríem sense cap dubte l'Aragó.

F.

L'escultor

Màrius Vives

A les Galeries Dalmau, l'escultor català Màrius Vives ha celebrat la seva exposició. Les obres presentades per l'eminent artista són el fruit assaonat d'una sèrie d'anys de treballs i estudis efectuats a París, on resideix habitualment el nostre artista. El millor comentari a la seva obra l'ha fet el notable escriptor d'art i crític Joan Sacs, en les paraules de presentació que encapçalaven el catàleg de l'exposició i que reproduïm aquí:

«Tothom qui en la nostra terra està atent al desenvolupament de les arts ja sap qui és Màrius Vives. Les seves obres foren conegudes fins del més humil col·leccionista d'exposicions en ocasió d'ésser exhibides en una de les darreres exposicions municipals anomenades de primavera. Les revistes d'art estrangeres han reproduït les obres d'aquest escultor i les han comentades amb paraules d'alta consideració. Màrius Vives és avui dia un dels escultors que contenen en el moviment modern dels estrangers de París i és d'esperar que aviat serà una valor universal.

Tot això que molta gent sap prou bé calia dir-ho ara, en ocasió d'aquesta exposició, no tan sols per a refrescar la memòria d'aquesta gent, sinó perquè bona part del públic *connaissanceur* pot ésser que desconegui del tot el nom i l'obra de Màrius Vives. Perquè és el cas que Màrius Vives avui es presenta a bastanta gent com un foraster o bé com un debutant — deu anys d'absència són molts anys avui dia en què tot va tan depressa, en què les promocions d'artistes i d'*amateurs* es succeeixen tan prestament.

Després de deu anys de batalla incessant i d'alliçonaments immillorables, com només els pot proporcionar París, armat de totes les armes de l'experiència i del gust, dotat innatament d'una sensibilitat escultòrica gens comuna, Màrius Vives ve, Barcelona, a ofrenar-te una bella síntesi del seu treball i a demanar-te parer. Un dia eixí, jove, en cerca de la glòria artística; treballà com un desesperat o com un il·luminat amb la dèria constant de venir vencedor; ara, home fet, aconsegueix tornar bo i vinclant a l'aire una branca de llorer. A tu, ciutat, et pregunta aquest artista si el seu bastó florit és ben bé un esqueix de llorer.

Aquesta nostra terra catalana

580

Taula de Sant Sebastià, d'escola aragonesa de la fi del segle XV, procedent del Monestir de Sixena a l'Aragó. Museu de la Ciutadella de Barcelona.

beneïda dels déus i maleïda dels homes, que tan fecunda sempre fou en grans escultors i on els escultors sempre han maldat com si fossin raça maleïda, ha tingut al menys la gràcia d'atorgar fortitud, si no fortuna, als nostres escultors. Són molts els nostres escultors que han hagut de bregar desesperadament fins entrada la maduresa, i alguns n'hi han hagut, i no pas dels pitjors ni dels mitjans, que han acabat a la bogeria o bé que han hagut d'arribar a la vellesa i a la mort sense haver aconseguit un sol jorn de contentament. Així i tot, ni un sol no ha defallit; tots han complert heroïcament fins al cap d'avall la missió llur de llegar-nos obres fermes i duradores que no són ben pagades ni a pes d'or.

D'aquest tremp és l'artista que ens retorna, i d'aquesta qualitat són les seves obres. Qualsevulla recompensa que el públic català atorgui a l'art de Màrius Vives no serà exagerada. Jo no tindria pas temença de fer un elogi exagerat d'aquest art tan robust i garlador, tan fi i matisat. Diríeu que en l'e cultura de Màrius Vives s'afetxeguen les millors característiques de l'art escultòric modern, les virtuts de vida biològica

i psicològica, d'estil, de concepte i de voluntat plasmadora que furguen en les escoles i tendències de tot el món i congregades a París. Jo crec que aquest elogi exagerat de l'obra de Màrius Vives que jo faria sense temença, el farà també l'elita del nostre públic col·leccionista d'exposicions — i fins crec que, un cop

reposat l'arrauxament de l'entusiasme primer, en reflexionar sobre aquestes belles escultures, el nostre col·leccionista constatarà que l'elogi exagerat no era tan exagerat com això.

JOAN SACS.

L'escultor Frederic Marés

L'escultura de Frederic Marés mai com ara s'havia mostrat tan decididament encaminada a l'art decoratiu. L'autor, estilista abans que tot, ha adreçat les seves energies cap a l'aplicació del seu art exquisit i preciosista, als objectes ornamentals. Els petits oratoris, els brolladors i piques decoratives, el conjunt d'altar exhibit, mostren que l'eminent artista ha vist plenament que aquest era el camp més a posta per al desenrotllament de les seves abundoses i meritòries facultats.

Potser, en la nostra moderna escultura, costaria de trobar un altre artista de la seva categoria que tingues, com ell té, el sentit de lo arquitectònic. El seu art s'empalma amb la concepció de l'arquitecte d'una manera meravellosa. Els pan-teons on ha col·laborat diuen prou com la veritable escultura arquitectònica a Catalunya té, amb en Marés, el seu mestre; l'artista que per temperament hi és donat; l'esperit fi, l'idealista, l'estilista refinat que, portant les formes naturals a un pla arquitectònic, les geometritza per a posar-les al ritme mateix de l'ar-

quitectura que decoren. Sempre hem reconegut en En Marés a un escultor dotat per a la decoració arquitectònica. La seva manera preciosista fuig de la dèria que mou al nostre naturalisme escultòric actual, adreçada a la consecució de la vida. Marés no sembla tenir aquest ideal, sinó que en té prou amb crear una harmonia plàstica de significació elevada, i per això els temes religiosos escauen tant al seu cisell segur i equilibrat.

Marés s'ha fet, doncs, dins el seu art, una personalitat i una especialitat ben definida. Totes les seves obres de joventut assenyalen ara l'estel·la del seu esforç adreçat cap a aquesta finalitat artística, dins la qual tan plenament va triomfar a Madrid l'any passat, i ara, a Barcelona, en l'exhibició celebrada a la Sala Parés.

Taula de Santa Caterina a la Col·lecció Kuno Kocherthaler a Madrid.

Rafel Benet, pintor i crític d'art

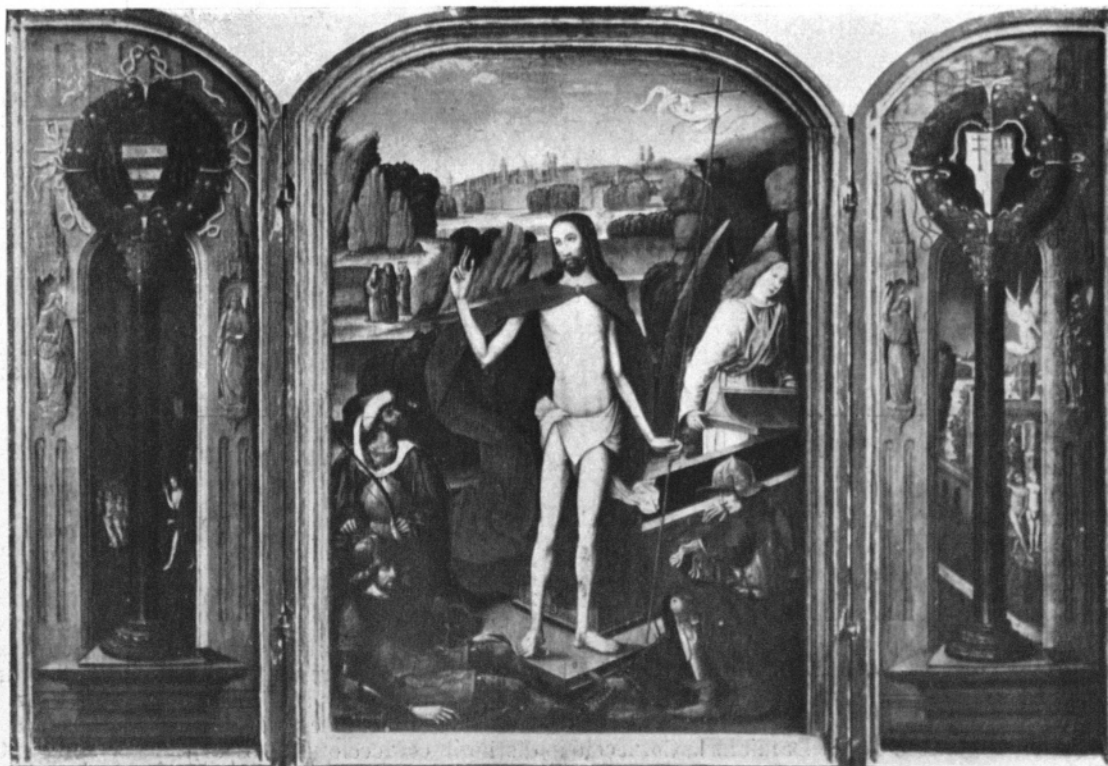
Dins el nostre jove moviment artístic, la personalitat de Rafel Benet és avui assenyalada pels mèrits d'una producció pictòrica de les més exigents i més idealment ambicioses i per l'exercici d'una crítica noble i elevada en la forma i tan aguda i penetrant com ponderada en el fons.

La formació espiritual de Rafel Benet, iniciada en la seva ciutat

nadiua de Terrassa, en aquella hora d'ara fa una vintena d'anys, en què Terrassa es constituï en un dels fogars més importants de la cultura noucentista catalana; la seva assistència juvenívola, en qualitat de deixeble i de devot a l'Acadèmia d'en Galí; una avidesa veritable de saber; de cara als problemes que a tota la joventut espiritual en aquella hora

es plantejaven, i una vocació artística decidida, han fet de Rafel Benet, aquest home d'ara, veritable cavaller de les coses de l'esperit, crític cultísim i documentat, pintor agut i agosarat, en qui trobem el mèrit principalíssim d'haver-se imposat un ideal, que és el d'ajustar les millors coses del modern avant-guardisme al seny i a la regla d'aquelles altres que són essencials a l'expressió artística.

Aquest ideal de Rafel Benet que trobem en la seva pintura com també en la seva crítica, fa del matis espiritual que ell representa dins un i altre camp, un dels casos més noblement interessants que en aquesta hora es fan conèixer en les exposicions nostres i en els rengles massa reduïts i aquietats de la nostra crítica artística. El seu esperit, atent als problemes estètics de l'hora en què viu, ha omplert de nobilíssimes inquietuds el seu vas espiritual; però el seu pols segur i el seu equilibri racional, preciosament i volgudament conservats com la millor cosa, porten aquestes inquietuds amb una gràciosa seguretat, sense xarbots de cap mena ni furies reaccionistes d'avant-guardisme, que sols la imponderació de la inexpe-

Triptic d'escola espanyola de principis del segle XVI, de la Col·lecció Sabater, de Badalona, ara exhibida a les Galeries d'Exposicions d'Art de la Casa Damians.

L'eminent escultor Frederic Marés, que ha celebrat darrerament una exhibició molt notable de les seves obres a la Sala Parés.

riència i la manca de la mica d'ironia (que dona a totes les coses humanes la valor relativa que tenen) fa explicables.

La crítica de Rafel Benet, com la seva pintura — ambdues fruita d'un esperit únic i macis —, és retinguda per una modestia íntima molt elegant. Aquesta retenció li dona, sens dubte, com per un moviment de frenada, una palpitació i una gravidesa en la qual hi sentiu el pes de qüestions importants, que no gosen, com qui diu, plantejar-se per temor de veure-les momificar-se en doctrina, i l'aletèig d'una sensibilitat que ho fa palpar tot dels grans desitjos d'expansionar-se. Damunt d'aquest doble fons, ratllat de zones intel·lectuals i sensuals, es destaquen les iritzacions de la seva pintura fina, i es sil·luetegen en un estil incís i esborradis alhora, com d'estampa japonesa, les seves idees i els seus judicis. Crítica sense doctrina, la de Rafel Benet, el seu control no és una teoria, sinó que el troba en el lluenteg de les facetes varies i infinides de vibració espiritual en l'obra d'art, pel qual reconeixem la bondat o la insignificància seva. Així les seves idees quan judica, així la seva pintura quan pinta, presenten la claredat i la contundència d'una figura geomètrica, les línies de la qual, però, són agilitats tan continguda i tan imperceptible, que en prenen com una mena de lleu panteig que les desfoca i els dona una qualitat de borrisol de vida.

Aquí hi ha la intimitat, el pinyol de l'estil personalíssim i inconfusible de la pintura de Rafel Benet. L'estructura intel·lectual d'ell, la ponderació amb què són repartits els elements sensitius, com la sal de la cosa, constitueixen l'ossamenta d'aquesta producció pictòrica que és, com poques ho són en la joventut de Catalunya, una pintura que ve a resol-

dre un problema important. Gustem, enfront de la seva obra, les tremolors humanes d'un esperit que amb el verd colorit de la seva paleta, ve a dir coses d'un ordre molt elevat, a través dels aspectes del món exterior. La realitat de les coses és sempre, per aquest pintor i crític, una veritat considerada, i això dona a les teles de Rafel Benet aquesta gravitació de pensament i aquestes ombres d'humanitat que hi projecten les frondes abundoses de l'esperit del seu autor.

JOAQUIM FOLCH I TORRES.

Paisatges de Rafel Benet

En un paisatge de Rafel Benet es fa tot d'una evident, a qui mira, una humana, una cézanniana (1) obstinació de durada; però, alhora, també com un goig en la lluita entre la forma i l'accident extern que pot modificar-ne l'aparença. No hi ha indiferència; si se'n permet el mot, direm: no hi ha estoïcisme, sinó més aviat un amor de l'aventura, un coratge de gustar els extrems, una certa confiada negació de la fatalitat, que donaran preu, tot seguit, al repòs. Per contradir el domini de l'accident, la forma postposa una mica el seu orgull: no resta allí, vertical, pesant, hostil dins el seu contorn, sorruda en l'espera; avança, tament, accident endins, l'envaïx amb una mena de felicitat amorosa, s'expandeix dins una pluja, dins un vent, dins una migdia cru, dins una tarda lila. El pintor sembla haver copsat el paisatge en el punt precís de la misteriosa distensió: quan ja ha cessat de resistir, però quan encara no vibra, quan forma i accident encara no se li han fos en una impressió, agitada de tan plena i fugitiva; l'ull amatent de l'artista ha retingut per a la seva memòria i la seva tècnica l'instant únic de compromís en què el paisatge fa el moviment d'expressar-se, mantenint implícita la represa de la permanència.

Si es vol dit d'un cop, l'instant

(1) Vegi's, a propòsit, J. RIVIÈRE, *Études* (París, 1924), pág. 43 i seg.

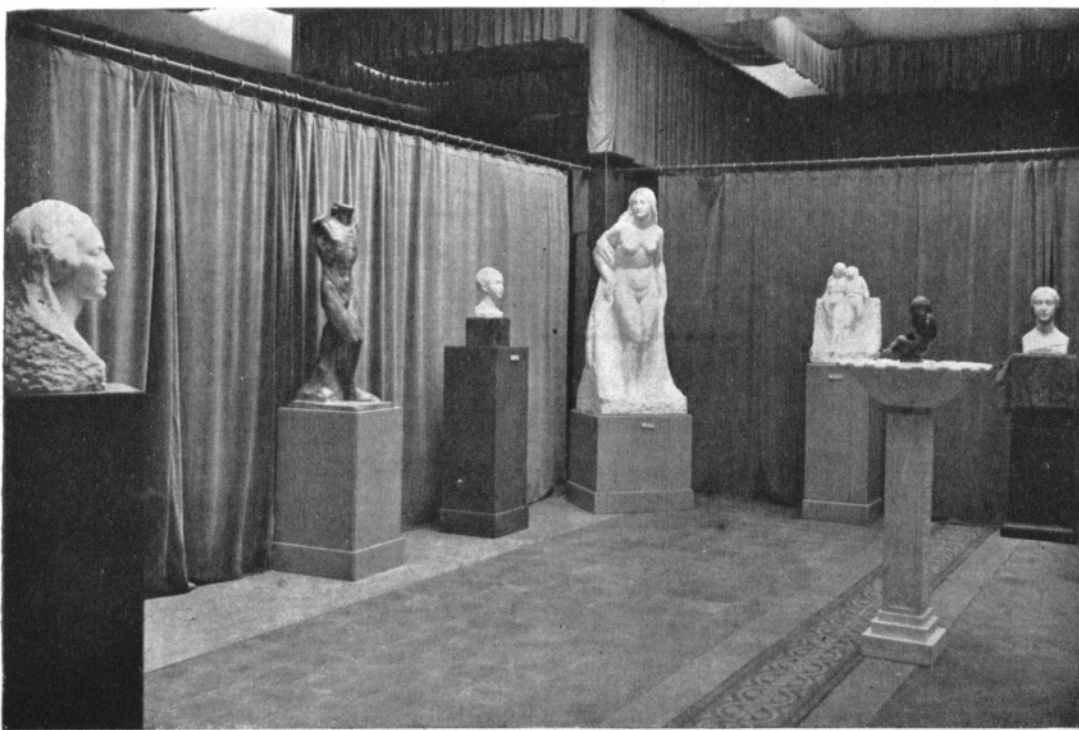
FREDERIC MARÉS. — Model de la Medalla del Foment de les Arts Decoratives. (Cl. Cuyàs Tortós.)

liric. Pensem en les paraules profundes de Walter Pater: «tot art aspira a la condició de la música»; és a dir, que forma i matèria — llegeixi's tema, llegeixi's joia o dolor, llegeixi's accident o fenomen plàstic — facin una sola valor d'expressió. Ni més ençà, ni més enllà: ni cap a la part de la intel·ligència, intransigent en la seva jerarquia, ni cap a l'embriaguesa dionisiaca, on les formes s'apassionen a encalçar-se elles mateixes per destruir-se, i reneixen continuament canviades, i esvair-se de nou. És l'instant líric, repetim: l'únic en què són compatibles els termes concret i inefable, ordre i transfiguració. És ja un tòpic, i si no ho és haurà d'esdevenir-ho, que un paisatge de Rafel Benet té ànima. Però, entengui's bé, no una ànima de préstec, rebuda per la ingerència d'una intenció espectacular

lar o idíl·lica, ni àdhuc d'una forma humana en la qual les del paisatge, convergint-hi en sentit, culminin. Insistim: té ànima perquè s'expressa bonament, directament, per un acte simple de les seves línies, de les seves masses, de la seva llum, de les seves valors pictòriques, en suma, i això en un instant del seu temps, que és també el nostre. Però nosaltres ne som exclosos: pensant en grec, diríem que una dea va deixondir-s'hi, temerosa, i alhora curiosa, del risc de tornar-se mortal; però nosaltres, expectants del drama sagrat, no hi entrem, retinguts per la nostra mateixa contemplació. Fins i tot, quan en aquests paisatges hi ha figures humanes, hi són escadusseres, petites, humiliades al nivell dels altres elements: l'home no hi oposa la seva activitat: ell mateix i la seva obra — un camí que serpenteja, unes

feixes que cenyeixen un flanc de coster, una vila encastellada, un fumerol que vacil·la aire amunt —, tot s'integra en l'ànima comuna i s'hi iguala. Si hi ha jerarquia suprema, és millor dels arbres: moltes vegades ells flanquegen un ordre, presències magnífiques, immenses esponges verdes que absorbeixen ombres i llums i s'estufen d'una vida infinitament ramificada.

Però, encara que faci paradoxa de dir-ho d'un artista que tan tenaçment ha renovat la seva pròpia tècnica, el pintor d'aquests paisatges resta més aviat també fora amb nosaltres, quasibé espectador, quasibé anònim. Ha cercat la humilitat vera de l'artista, la qual és en l'habilitat que sempre troba el mitjà per a adequar-se, i no pas en la il·luminació, massa ràpida, i també massa hàbil perquè la mà sempre la pugui seguir. Hom li ha dit incorruptible, i des d'aquest punt de vista ens

Un aspecte de l'Exposició Marés a la Sala Parés. (Cl. Cuyàs Tortós.)

sembla just. En aquesta voluntat d'intervenció personal mínima veuríem la raó profunda de la seva darrera tendència cap a una objectivitat expressiva cada vegada més sòbria; però el calculador de les muntanyes de Mura no pot exiliar-se d'ell mateix a Corbera. El vel, tenuíssim i profund, d'aire, ara s'és fet més dens, més acostat a nosaltres; el color, abans localitzat en correspondències, ara s'ha estès, progressant sobre les superfícies en matització inextricable, total entitat vivent que s'adapta a cada objecte concret, ens el designa i diria's que llavors se n'esmuny. Però darrera el flotant vel d'aire, la forma dura, sempre corpulenta. La intel·ligència ha fet allí el seu fet; la sensibilitat s'ha posat més ençà, sol·licitant-nos.

Però no volem parlar de l'evolució de Rafel Benet com a paisatgista, sinó solament dir una impressió de paisatges seus, més just, d'una representació general dels seus paisatges, vistos en un ideal punt dolç. No altrament la paraula podria pretendre d'explicar una pintura. Precisar les etapes en què el seu art ha avançat, situar-les en exemples i títols, fóra descompondre aquella representació, i donar voltes entorn d'aquell punt dolç, ara atansant-nos-hi, ara allunyant-nos-en, però potser sense mai posseir-lo sota els nostres peus.

CARLES RIBA.

Rafel Benet l'incorruptible

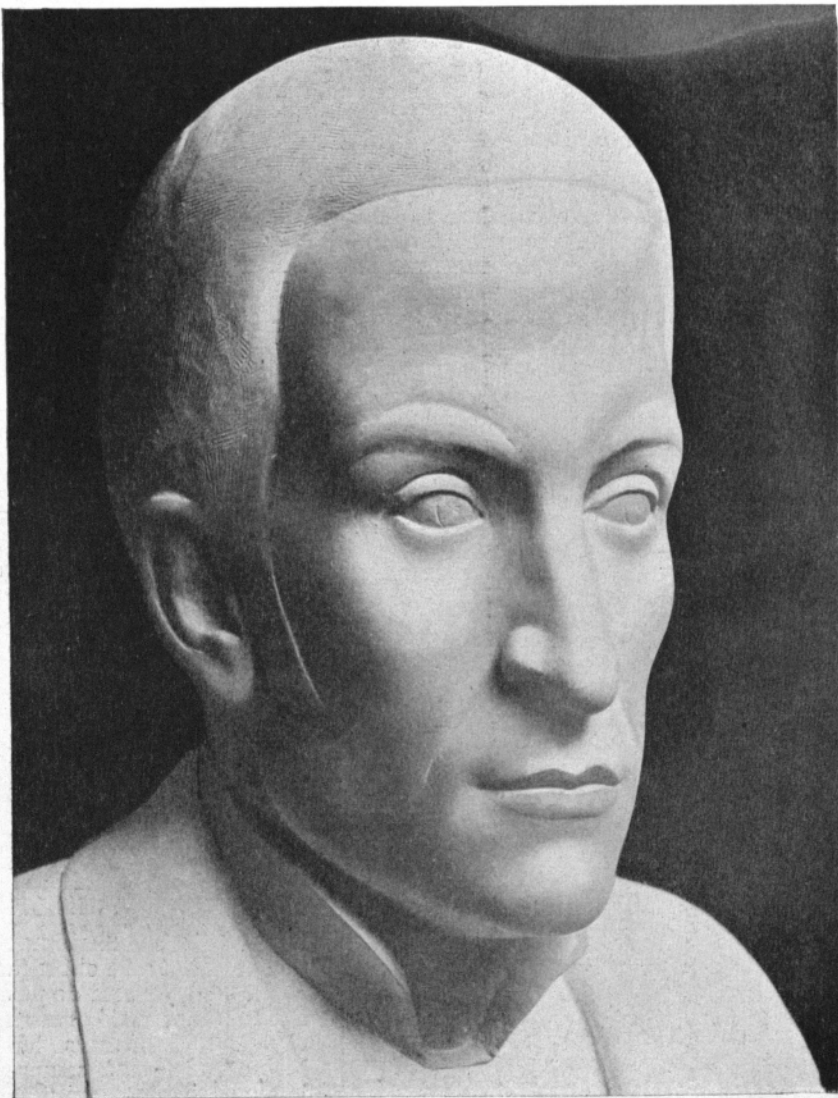
L'impressionisme per a la pintura com l'avantguardisme per a la literatura, ha estat una ascensió més que

L'eminent escultor Màrius Vives, que després d'un llarg sojorn a París, ha celebrat ara a Can Dalmau la seva primera exposició d'escultures a Barcelona.

no pas un alliberament. I encara no som pas allà on anem. Dia vindrà, si les coses no s'esgueren, que seran un academisme. Quan les fites terminals siguin encaixades i l'esforç de ventilació i de descongiment sigui recreació individual resolta en substància d'eternitat, més que no pas fenomen d'alliberança col·lectiva (n'hi ha per estona, encara) l'impressionisme com l'avantguardisme seran els dos fets intel·ligents i sensibles més transcendents del Renaixement modern. Per a nosaltres, individualistes a ultrança de tota la vida, avui fos i demà festa. Per a l'obtenció del fi neo-academista no hi ha hagut ni hi ha arà mitjà que ens sembli menyspreable. I encara creiem més i encara passem, a tota consciència, més enllà: dia vindrà, gosem dir, que a tot pintor com cal, com a tot escriptor com cal, li serà exigida la fe de doble baptisme impressionista i avantguardista confirmativa de llur solvència acadèmica. I el guany, no cal dir-ho, seria guany d'un jorn per sempre, i a més a més, crit de victòria a ple pulmó.

Rafel Benet; heu's ací un nom amic que fa de bon escriure després de les coses que venim de dir. Seguim en silenci, com escau a la discreció d'ell i a la veneració nostra, la seva obra silenciosa de fa tants anys. Enregistrem l'espigall de la seva raó pictòrica amb una mena d'emoció silenciosa. Veiem i constatem les provatures, les errades i els retrocessos i els nous començaments de camí de l'obra d'ell. Però ens cal tornar sempre al camí vertebral que iniciava la marxa, i és aleshores quan retrobem de nou i amb tot l'esclat intel·ligent i sensible la raó pictòrica immutable de Rafel Benet. «S'es-

MÀRIUS VIVES. — Retrat.

MÀRIUS VIVES. — Retrat.

garraria, però no es corromp»: heu's ací la divisa que hom podria marcar damunt l'escut d'armes del pintor estimadíssim.

Un Cézanne passat per Maragall: així definia jo la manera de Rafel Benet en una conversa d'amics. I si em torbo em peguen. Però em sembla que jo tenia raó. Car en dir-ho jo volia fer comprendre les possibilitats d'adaptació del lirisme dintre la geometria. Rafel Benet no és ni ha estat mai completament un líric ni un geomètra. Ha estat sempre, més aviat, un empresonador de les línies dintre estructures de llum. Davant dels seus quadres hi ha sempre una mà que us atrau, i és la mà lírica, i una altra que us detura, i és la mà geomètrica. I això, potser sense adornar-se'n el propi autor, per sistema. Cenyit de línia, cenyit d'estructura, cenyit de color, cenyit de volum. Però, de seguida, deslligat de pensament i de sentiment. Això aclareix i soluciona, al meu modest entendre, aquesta rara sensació d'allunyament i d'atracció alhora que hom sent davant els quadres de Rafel Benet. Joestic pèssimament dotat per encontrar-me amb els temes que el nostre pintor empra consuetudinàriament. Aquesta facultat que els literats i els artistes vulgars anomenen pedantesca «sentit del paisatge» ha estat sempre una cosa hermèticament closa per a mi. No hi entenc res. I, no obstant, davant l'obra d'alt paisatgisme de Rafel Benet jo sento quelcom que es posa a vibrar, dintre meu, amb molta netedat i molta austeritat. És el sentit de la anti-corruptió; és el sentit de la solvència, de la solidesa, de la lleialtat d'ofici. Per exemple, davant d'*El vent*, obra que, pel meu gust, fa joc amb *La pluja* que es troba al Museu de Belles Arts, jo experimento nítidament, plenament, absolutament la impressió de trobar-me, no ja davant una polpa de lirisme o de geometria, sinó davant un esquelet de geometria o de lirisme. No és la carn de la pluja o el vent, sinó els ossos de l'un i l'altra alló que el pintor ha volgut, ascèticament, fornir-nos. Més que paisatges, Rafel Benet, ara com ara, en pura tasca castigadora de sí mateix, pinta esquelets lírics i esquelets geomètrics de paisatge. Pintura incorruptible. I, naturalment, ja ni caldria dir-ho, pintura indesitjable per la majoria d'animetes flonges que componen el nostre públic que

L'eminent crític d'art i pintor Rafel Benet.

admira i que lloa. Rafel Benet, més que no pas el cos del paisatge retrata subjectivament, l'ànima del paisatge. I la natura dels paisatges de Rafel Benet (no sé si em faré entendre) és, per tant, una mena de natura que, en lloc de fer olor de paisatge, fés olor de pintura. Nosaltres, homes d'ordre moral i intel·lectual li agraïm en gran manera aquesta disciplina asèptica, i en treiem grans lliçons. Voldriem ésser prou purs i prou sans per a saber aplicar l'ungla damunt cada pinzellada dels seus

quadres, i fer-ne saltar el pétal de color que cel·la la doctrina sagellada per ell i arracurada darrera d'ell. Hi apendriem el secret del no corrompre's. Cada toc del pinzell del pintor ens seria una tasca tan fina i tan responsable i de tanta austeritat imprescindible com el toc de la síl·laba del literat. Tocariem el ressort de cada pinzellada, i ens en saltaria un brollador de causes i d'efectes com la ruixada pluricolor d'una font màgica intel·lectual. Per alguna cosa darrera o davant del Benet pintor

vigila i fa la guàrdia el Benet crític. La pintura de Rafel Benet té aquest gran to d'incorruptibilitat perquè és, com si diguéssim, una mena de pintura que s'ha assecat i s'ha purificat prenent banys de sol al solari de la crítica i de la discussió seriosa. És en aquest mateix lloc on nosaltres, poetes i prosistes, havem conviscut amb l'autor i havem après d'admirar-lo per afinitat de desig de purificació i d'anti-corruptió. Rafel Benet, pintor, sap i pot viure amb els literats, no pas perquè sigui un crític a més a més d'un pintor, sinó perquè dintre l'austeritat de retina i de cèl·lula porta, com tots nosaltres plegats, aquest gran turment que és el desig d'incorruptió, basament i pern d'aguant de la noble disciplina neo-academista que anem edificant, dia darrera dia, esforç darrera esforç amb tantes penes i treballs...

A. ESCLASANS.

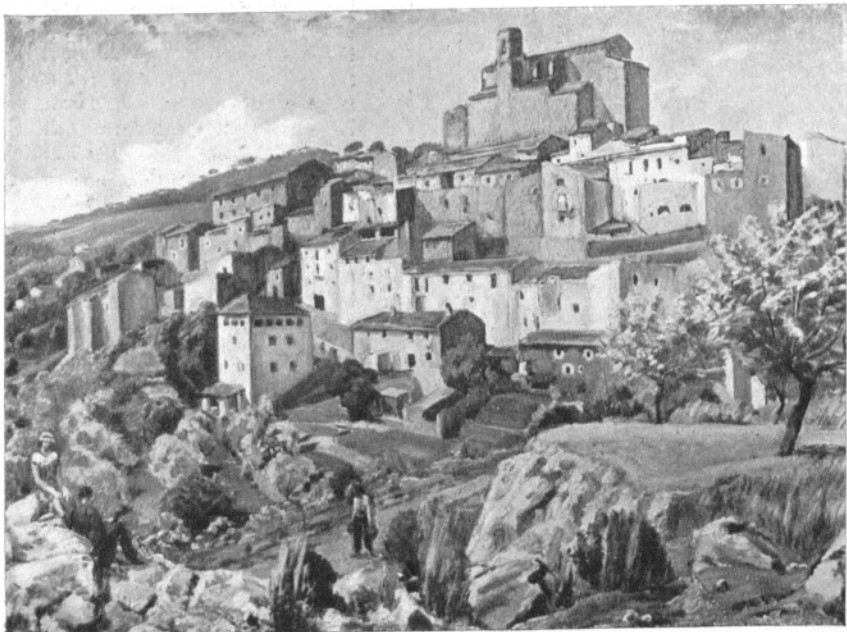
L'Exposició de Nicolau Raurich

El nom de Nicolau Raurich d'anys ha que compta entre els de les primeres figures de la nostra pintura moderna, i seria en va que ara tractéssim de donar a conèixer la seva personalitat vigorosa, una d'elles més distintes del nostre món artístic. No volem, però, deixar passar la seva exposició celebrada a les Galeries Damians darrerament, ja que una exposició d'un artista d'aquesta categoria constitueix tothora un aconeteixement digne de què consti en aquesta modesta crònica que és la nostra GASETA DE LES ARTS.

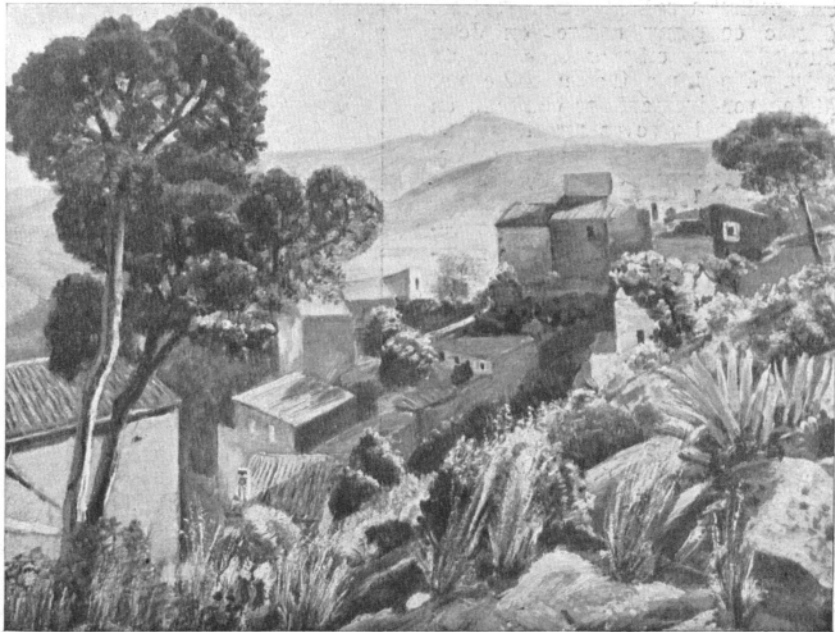
L'obra de l'artista en aquesta exposició ens mostra la inexhaurible vigoria del seu pinzell lluminós i la intensitat del seu art. Ella ha constituït un nou triomf de l'artista i una afirmació dels seus prestis que fan veritable honor a la pintura catalana.

Felicitem al mestre inlassable i el salutem en fer aquesta aparició a la vida pública d'on feia temps semblava viure allunyat, aqueferat en els treballs de comanda expressa que omplen tothora el seu taller actiu.

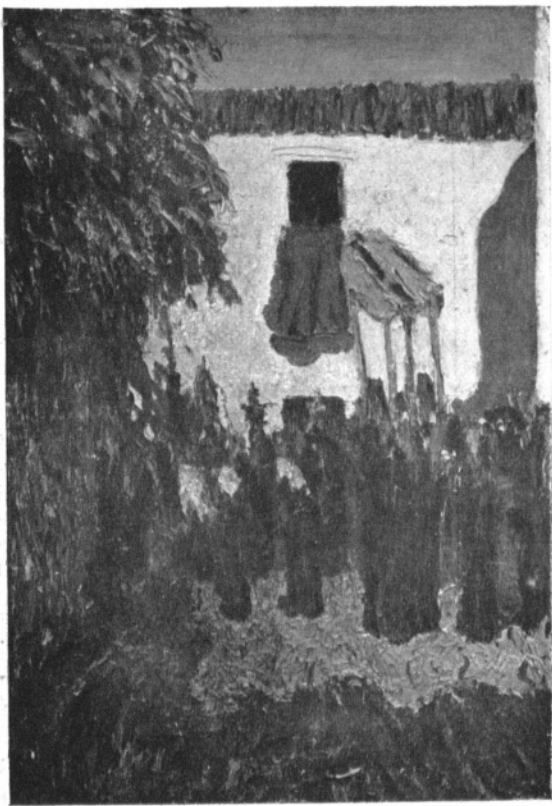
Déu dongui al mestre Raurich molts anys de vida per a fer semblants obres.

RAFAEL BENET. — «Cabrera del Llobregat». (Cl. Godés Hurtado.)

RAFAEL BENET. — «El Ravà». Col·lecció Fornells. (Cl. Godés.)

NICOLAU RAURICH. — «Processó». Exhibida a les Galeries Damians. (Cl. Serra.)

Una lliçó de calcografia

A l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell tingué lloc dies passats una lliçó sobre calcografia a càrrec del Director de l'Escola de l'Institut Català de les Arts del Llibre, Sr. Figuerola, que ens plau de reproduir aquí en alguns dels més interessants fragments que constitueixen un veritable exposat de la matèria.

SENYORS:

El venir a complir l'oferta de contar-vos en amistosa conversa quelcom del noble art del gravat i dels seus diversos procediments, abans de començar és per mi deure de cortesia justificar nostra visita i com ella fou iniciada.

L'Escola d'Arts Gràfiques que sosté l'Institut Català de les Arts del Llibre de Barcelona té una de les seves aules dedicada a calcografia o sigui el gravat artístic en planxes de metall.

Doncs bé; en aquesta aula hi figura entre els seus alumnes un conegudíssim artista, amic vostre i dilecte company nostre, en Joan Junceda, qui, enamorat del gravat calcogràfic i ple d'entusiasme per al seu renaixement, es complau en divulgar a les seves amistats que, com ell, són conreadores de l'art més senyorívol, certs detalls de caràcter tècnic poc coneguts per manca de divulgació i que de vegades són els qui fan reeixir notablement els resultats.

El fet de convertir-se en tornaveu de nostra aula, vers els amics amb què compta en vostra ciutat i amb aquella seva bonhomia, ha fet corrent en nostra aula una frase bon xic hiperbòlica, molt pròpia de l'humorista ninotaire com ell s'anomena. A l'adquirir un nou coneixement, exclama ple de satisfacció: «Me'n beneficiaré jo i tot Sabadell.» Demostració viva del seu afecte als amics d'aquí i de la manera com noble i desinteressadament col·labora a la finalitat de nostra escola, en la divulgació de les nobles arts gràfiques...

I ara, comptant amb vostra benevolença, començarem:

El gravat artístic, tècnicament denominat calcogràfic, és el més distingit dels procediments de reproducció que, després d'haver passat llarg temps bandejat en mala hora pels procediments fotomecànics, és objecte actualment arreu del món de justificat renaixement.

Per la seva especial característica, ha estat el preferit dels més grans artistes que amb ell han immortalitzat les seves dots de dibuixant, d'una manera com en cap altra ho podien haver lograt, amb tanta lliberalitat, justesa i precisió.

El temperament, el geni, la gràcia en fi, totes les qualitats de l'artista reflexen en ell; és pur, original, sense intervenció mecànica; precisament per això, per no descaracteritzar, és que tots l'accepten: és

sempre l'artista per damunt del procediment, és l'art pur el que hi brilla.

La determinació calcogràfica comprèn els procediments coneguts per talla dolça i aiguafort i els seus complementaris aiguatinta, punta-seca i al vernís gras, tots ells executats

en planxes de metall, ja sia acer, ferro, coure, zinc i altres, per mitjà de gravats en fons, a mà o bé ajudats de l'acció corrossiva d'àcids, de manera que s'hi obtingui tot el que es pretén ha de fixar-se damunt del paper.

El seu origen històric no és clarament conegut; és quelcom nebulós, ha passat per discussions i controvèrsies, sempre amb vistes a les ambicions locals a fi de poguer enorgullir-se del seu descobriment...

De fet, és Florència el bressol del gravat, anant al davant de les demés ciutats italianes que també reproduïen obres calcogràfiques...

Demés de Florència, trobem l'escola veneciana, amb Canaletto, famós pe's seus paisatges, vistes de Sant Marc i el Palau dels Ducs, i l'artista flamenc Lefèvre, que passà la vida a Venècia, gravant finissimament les belles composicions del Tizià i del Veronès.

El gran artista milanès Leonardo de Vinci, el geni que deixà fixada en les parets de Santa Maria la famosa «Cena», posà també el seu talent en pro del gravat, demostrant una vegada més ses extraordinàries

El genial colorista Nicolau Raurich, que ha inaugurat les noves Galeries d'Exposició Damians, amb una notable exhibició de les seves obres.

condicions de conreador d'altres arts. Roma també formà escola amb Marc Antoni Raymondi, qui, guiat pel gran Rafael, gravà amb rara perfecció les seves obres...

França signé primer fidel a l'escola florentina, influència remarcada en moltes obres franceses, quelcom modificada com és sabut, per la influència dels grans artistes que Francesc I i Enric II introduïren a ses respectives cortis, anomenats Leonardo de Vinci i Andreu del Sarto, als quals seguien una bona quantitat d'artistes i quina pressió signé extraordinària.

Un dels seus gravadors més celebrats signé Joan Cousin, qui havia estat al costat del gran Miquel Angel, dibuixant i gravant anònimament; i com cas digne d'esmentar, és el de Joan Duvet per haver conservat individualitat nacional quan tots els demés estaven sotmesos a les influències estrangeres...

Cal esmentar també a Jacob Calot, de l'Escola de Fontainebleau, qui, posseït del geni eminentment francès, es dedicà al perfeccionament de l'aiguafort, aconseguint amb l'ajuda d'un vernís consistent, una superfície, en la qual s'hi podia dibuixar com si fos amb la ploma damunt del paper.

Mentre el gravat anava arreu en decadència, caigut en mans inhàbils, els artistes francesos demostraven més intel·ligència i iniciativa, assolint el primer lloc que després han conservat...

Un succés — com ells diuen — tingueren a l'aparèixer Watteau, de qui tots els gravadors s'ocuparen en reproduir les obres del pintor de les festes galanes i escenes camperoles. Aquests artistes-gravadors, a qui tan feliçment havia inspirat Watteau, trobaren després camp obert en les obres de Boucher, Lancret i altres pintors, posant-hi demés el seu talent en reproduir portades, frisos i altres elements de decoració del llibre...

L'escola moderna francesa no ha deixat mai d'aprofitar-se dels bons exemples i lliçons que enclouen les obres que podríem dir-ne clàssiques del gravat.

«El gerro i el corn». Una de les darreres obres de Nicolau Raurich, exhibida a les Galeries Damians.

K. GOUSSEFF. — «La venjança de Samson.» (Cl. Cuyàs Tortós.)

Un altre dels més grans puntals de la calcografia sigueren els Països Baixos, amb les seves escoles ben definides.

La d'Holanda tingué un Lluc de Leyden, artista gravador que es preocupava molt de la claretat en la composició i de la perspectiva aèria, cosa molt difícil d'obtenir en la calcografia.

Com astre de primera magnitud, hi figura el gran Rembrandt, el més anomenat dels gravadors universals, del qual es disputen amb gran afany les seves obres les galeries i museus. En les seves composicions s'hi troba el que mai es creia poder-se obtenir. En els retrats, ningú com ell dóna més vida i grandiositat; ningú com ell és tan destre i mestre en reproduir les bel·leses del camp.

Sigué aquest artista un geni, que tingué molts imitadors, que d'aquí no passaren, fundant una escola per ell inspirada sempre i que amb ell està representada.

Altra escola va ésser la flamenca, fundada a Flandes per un altre gran artista, en Pere Pau Rubens, qui imposà el seu geni als gravadors amb el seu exemple, quina influència sigué decisiva...

(Seguirà)

El pintor rus Kallinik Gousseff

Ha exposat les seves obres darre-rament a la nostra ciutat el jove pintor rus Kallinik Gousseff, resident fa uns anys a Barcelona. Una part de l'abundosa producció del distingit artista s'és exhibida al Saló de Festes del Círcol Eqüestre de Barcelona, i altra part a les Galeries Dalmau. Dins la tendència «fauve», Kallinik Gousseff mostra un colorit amable i una vera sensibilitat de pintor.

Kallinik Gousseff va néixer en 1893 a Kalach, a la regió del Don, i féu els seus primers estudis artístics a l'Escola de Belles Arts de Rostow. A l'acabar aquests, continuà la seva instrucció a l'Escola Superior de Belles Arts de Moscou. Més tard deixà la Rússia i residí a París, concorrent a diverses escoles d'art

El notable pintor rus Kallinik Gousseff, resident a Barcelona, que ha celebrat ara una exhibició de les seves obres al Círcol Eqüestre de Barcelona i a les Galeries Dalmau.

de la capital de França. Uns anys després deixà França atret pels mestres de la pintura espanyola i residí a Madrid, ingressant d'alumne a l'Acadèmia de Sant Ferran, tenint per mestre el pintor Moreno Carbonero. Després viatjà per Espanya, fixant per un temps la seva residència a Barcelona, on celebra ara la seva segona exposició.

GASETA DE LES ARTS

Apareix quinzenalment

EDITORIAL DAVID, Corts, 460 — EDITORIAL POLIGLOTA, Petritxol, 8

Subscripció:	Barcelona.....	2 ptes. al mes	Número solt: De l'any corrent Ptes. 1'25 » anterior » 2
	Península i Amèrica 30	» l'any	
	Altres països..... 36	» »	

GUIA DE LES ARTS I DELS ARTISTES

Pintors

BAIXERAS, DIONÍS	CASP, 46
BENET, RAFAEL	MUNTANER, 1, 2. on, 1.ª
BIOSCA, JOAQUIM	DIPUTACIÓ, 310.
CAPMANY, RAMON	ESCUDELLERS, 8, TALLER.
CARLES, D.	CASP, 56.
COLOM, JOAN	CLARÍS, 99.
ESPINAL, M. A.	PROVENÇA, 362.
JUNYENT, OLAGUER	Bonavista, 22.
MASVILA, F.	Pg. S. Joan, 133. ESTUDI
MESTRES, FÈLIX	DIPUTACIÓ, 289, 1.ª
RAURICH, NICOLAU	BARCELONA, 24 (SARRIÀ)

Dibuixants-pintors

CARDUNETS, ALEXANDRE	DIPUTACIÓ, 235, 2. on, 1.ª
----------------------	----------------------------

Escultors

CLARASÓ, ENRIC	GRANADOS, TORRA SANT FRANCESC (SARRIÀ).
LLIMONA, JOSEP	DIAGONAL, 410.
OTERO, JAUME	ARAGÓ, 329.
VILADOMAT I MASSANES, JOSEP	SARDANYOLA.

Decoració

LENA, S. A.	PL. ANTONI LOPEZ, 15, 3.ª, 2.ª
------------------	--------------------------------

Decoradors

BADRINAS, A.	NEPTÚ, 2 (GRÀCIA).
BUSQUETS, JOAN	PASSEIG DE GRÀCIA, 36.
LLONGUERAS, JAUME ..	RDA. S. PERE, 36, 3.ª, 1.ª
MARCO, SANTIAGO	ARAGÓ, 280.
PALAU, JOSEP	MALLORCA, 313.
PARCERISAS I C.ª	E. GRANADOS, 90
RIGOL, RAMON	DIAGONAL, 389.

Projectistes de jardins

LLIMONA IBENET, RAFAEL	CASA BALIARDA-HORTA
RIGOL ARTUR	PL. TETUÁN, 18, TENDA.

Acadèmies de dibuix i pintura

BAIXAS	Pi, 1, 1.ª
--------------	------------

Llibreries d'art

EDITORIAL POLIGLOTA	PETRITXOL, 8.
---------------------	---------------

Editors de llibres d'art

EDITORIAL MONTAÑO-	
LA, S. A.	PL. CATALUNYA, 9.

Reportatges d'art

SERRA, FRANCESC	SALMERON, 156, 2. on
-----------------------	----------------------

Efectes de dibuix i pintura

GUARDIOLA, I.	VALÈNCIA, 199.
HORTA, MIQUEL	AVINYÓ, 7
TEXIDOR, MODEST	RBLA. CATALUNYA, 89.
TEXIDOR, VÍDUA E.	RONDA SANT PERE, 16.

Antiquaris

COSTACARVAJAL	CALL, 28, PRAL.
ESCLASANS, MARIA	PIETAT, 10 DAR.ª CATED.
GALERIA MONTLLOR ..	FRENERIA, 5.ª
QUER FARRÉS, FR.ª	PALLA, 27.
VALENCIANO, J.	CORRIBIA, 2.

Catifes (Manufactura)

AYMAT, TOMÀS	RIUS I TAULET, 21 (SANT CUGAT DEL VALLÈS).
--------------------	--

Ceràmica d'art

GUARDIOLA, JOSEP	MOZART, 6, 1.ª, 2.ª
------------------------	---------------------

Construcció i decoració

BASTÚS, QUERALTÓ I C.ª.	STA. ELENA, 4 i 6.
-------------------------	--------------------

Constructors d'obres

OLIVA MALLOL	RDA. S. PERE, 48, 2. on, 2.ª
--------------------	------------------------------

Ebenistes

ORRI, FREDERIC	ARIBAU, 226.
VAYREDA, RAIMOND	BORRELL I DIPUTACIÓ, 111

Escultura religiosa

CAMPS ARNAU, J. M.ª ..	MONTSENY, 77 (GRÀCIA).
------------------------	------------------------

Fusteries artístiques

CASAS, VÍDUA DE F.	DIPUTACIÓ, 119-121.
-------------------------	---------------------

Galeries d'exposicions

AREÑAS	CORTS, 670.
BIOSCA I BOTEY	RBLA. CATALUNYA, 129.

Làmpares

Metalls d'art

BIOSCA I BOTEY	RBLA. CATALUNYA, 129.
CORBERÓ, PERE	ARIBAU, 103.

Miralls

TERRÉS CAMALÓ, E.	EXPOSICIÓ: LÀURIA, 9
TERRÉS CAMALÓ, J. M., S. C.	Tallers: VALÈNCIA, 483

Mobles moderns

BADRINAS, A.	NEPTÚ, 2 (GRÀCIA).
-------------------	--------------------

Papers pintats

GUASCH, FILL DE JOSEP.	RAURICH, 8.
SÀLVIA, FILLS DE SALV.	PORTAL DE L'ÀNGEL, 4

Parquets (fàbriques)

CASAS, VÍDUA DE F.	DIPUTACIÓ, 119-121.
-------------------------	---------------------

Pedra artificial

MINGUELL, JOAN	PARÍS, 209.
----------------------	-------------

Pintors decoradors

CASALS PEYPOCH, J.	ROGER DE FLOR, 164.
COROMINAS, MANUEL	ASTÚRIES, 14 (GRÀCIA).

Reproduccions artístiques

BECHINI, GABRIEL	ROGER DE FLOR, 162.
PRIU, TOMÀS	CONSELL DE CENT, 368.
RENART, J.	DIPUTACIÓ, 271.

Tapisseries

BLANCO BAÑERES, H.	CALL, 21.
-------------------------	-----------

Tapissers

BUSQUETS, JOAN	PASSEIG DE GRÀCIA, 36.
GILBERT, JOSEP	PASSEIG DE GRÀCIA, 114
LLOSA, PERFECTE	BALMES, 128, TENDA.

Tapissos (Manufactura)

AYMAT, TOMÀS	RIUS I TAULET, 21 (SANT CUGAT DEL VALLÈS).
--------------------	--

Vidres d'art

GRANELL I C.ª	ENRIC GRANADOS, 46.
TERRÉS CAMALÓ, E.	EXPOSICIÓ: LÀURIA, 9
TERRÉS CAMALÓ, J. M., S. C.	Tallers: VALÈNCIA, 483

SILLÓ DE REPÓS

Patent n.º 93559

POT GRADUAR-SE A QUATRE POSICIONS
DIFERENTS A AVENTATJA EN CONFORT
I EN ECONOMIA AL SILLÓ *ADJUSTABLE* DE
FABRICACIÓ ANGLESÀ

Model A. | Model B.
Tapissat amb molles | Amb coixins de miraguano

A. Badrinas

Neptú, 2 (G.)

BARCELONA

JOAN BUSQUETS

Casa fundada l'any 1840

MOBLES ARTÍSTICS DECORACIÓ
OBJECTES PER A PRESENT

Exposició, Despatx i Tallers:

Passeig de Gràcia, 36 - Tel. 5314 A. - Barcelona

Compren el llibre
Per la bellesa de la Llar humil

Recull d'orientacions

Edició del Foment de les
Arts Decoratives il·lus-
trada amb 50 làmines en
negre i colors i un suple-
ment contenint l'alçada
— i plantes d'un edifici —

Preu: 18 ptes.

ANTIGUITATS
D'ART

Call 28 PRAL.
(CARRER FERNANDO)
(PLAÇA ST. JAUME)

BARCELONA

LA PINACOTECA
de
GASPÀ ESMATJES

MARCS I GRAVATS
EXPOSICIONS PERMANENTS

Corta, 644 (entre P. Gràcia i Claria). Telèfon 5045 A.
BARCELONA

Fusteria

Enric Tarragó

TALLER DE CONSTRUCCIONS:

Consell de Cent, 283. Telèf. 3504 A.

FÀBRICA D'ELABORAR FUSTA:

Roger de Flor, 132. Telèf. 327 S. P.

TEL. 813 - S.P. GRANVIA, 660

BARCELONA

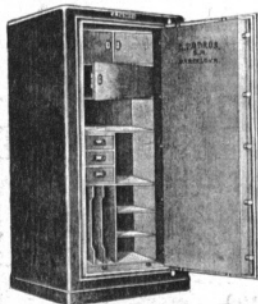
CASA FUNDADA L'ANY 1835

LA CIUTAT I LA CASA

REVISTA D'ARQUITECTURA,
ARQUEOLOGIA I BELLS OFICIS

Corts Catalanes, 754, 1.ª 1.ª

BARCELONA

A. PADRÓS, S. A.

Premiada a l'Exposició d'Arts Decoratives de París de 1926

ARQUES INVULNERABLES PER A CAUDALS
AMB PANY DE SECRET SENSE CLAU

PREMSES PER A COPIAR CARTES

PANYS DE SEGURETAT PER A PORTES DE PIS

BÀSCULES DE ROMANA SENSE PESOS

CAMBRES CUIRASSADES AMB COM-
PARTIMENTS (PER A BANCs I BANQUERS)
A PROVA DE FOC, EXPLOSIUS I LLADRES

Fem tramesa de pressupostos si s'ens demana

TALLERS: VALENCIA, 501-503 • CASTILLEJOS, 247-249
DESPATX: RONDA SANT PERE, 21 • BARCELONA

BRONZES D'ART
FERRETERIA I METALLS PER A OBRES
LÀMPARES
INSTAL·LACIONS AIGUA I GAS

BIOSCA & BOTEY, S. L.

VENDES:
Rambla Catalunya, 129
Telèfon 1228 G.

TALLERS:
Roger de Flor, 189
Telèfon 1005 G.

Art + Marcs
Presents

Sala Parés

Petrítxol, 5 Telèf. 3523 A.

G. Homar

Mobles
Làmpares
Decoració
Antiguitats

Canuda, 4 BARCELONA

Ha sortit

La Novel·la d'en "FLAMA"

La Rulota

LLIBRERIA CATALONIA
Plaça Catalunya, núm. 17

Enric
Número 46

Granados
Tel. 6.
2684

VIDRIERES
Y GRABATS
D'ART

CRISTALLS
Y VIDRES
PLANS Y CURVATS

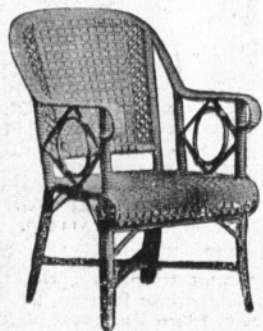
Reproduccions artístiques en marbre, pedra, etc.

Fundició de bronzes a la cera perduda

Gabriel Bechini

TELÈFON S. P. 120

Roger de Flor, 162, i Consell de Cent, 430
Barcelona

MOBLES ARTÍSTICS
DE ROTEN (JONC)

FÀBRICA:

Passeig de Gràcia, 115

BARCELONA

QUADERNS DE DIVULGACIÓ ARTÍSTICA DE LA GASETA DE LES ARTS
Director: JOAQUIM FOLCH I TORRES

EL TRESOR ARTÍSTIC DE CATALUNYA

HA SORTIT EL PRIMER QUADERN DEDICAT A

EL RETAULE DELS REVENEDORS

HA SORTIT EL SEGON QUADERN

ELS ANTICS VIDRES CATALANS ESMALTATS

Formaran aquests quaderns, en sèries, un veritable catàleg artístic monumental de Catalunya
Subscripcions a la col·lecció "GASETA DE LES ARTS"

EDITORIAL POLIGLOTA. — PETRITXOL, 8